

Павлик М. Т.

Львівський національний університет імені Івана Франка

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ТЕМАТИКИ В ІНФОРМАЦІЙНИХ ВИПУСКАХ НОВИН ТЕЛЕВІЗІЙНОГО МАРАФОНУ «ЄДИНІ НОВИНИ»

Стаття присвячена висвітленню теми культури в інформаційних випусках новин телевізійного марафону «Єдині новини», який є одним із інструментів протидії російській маніпулятивній пропаганді. Актуальність дослідження обумовлена активною інтеграцією національної культури у глобальну соціокультурну систему, важливістю формування позитивного іміджу країни у концептуальній картині світу, необхідністю якісно та системно висвітлювати культурну проблематику у медіа, якій повномасштабне вторгнення надало нових соціокультурних сенсів, адже посилило інтерес українців до власної мови, історії, культури, актуалізувало національне самоусвідомлення у значній частини наших громадян. Сьогоднішня війна – це не лише війна за території, а, передусім, війна цінностей та смислів, в центрі якої – боротьба за збереження власної ідентичності, оскільки один з ключових постулатів російської маніпулятивної пропаганди – це наратив про відсутність української культурної, історичної ідентичності як такої, нівелювання української самобутності. Натомість в сучасному інформаційному просторі викристалізувалась теза, що без ідентичності немислима національна безпека, а ключем до ідентичності є освіта та культура. Саме культуру розглядають не лише як ефективний інструмент в інформаційній війні, а й як ключ до нашої перемоги. Оскільки телебачення є важливим чинником утвердження національної свідомості, репрезентація культурної проблематики крізь призму розмаїття культурних парадигм в дискурсі медіа є однією з ключових гілок у реалізації комунікативних стратегій на державному рівні.

В статті проаналізовано змістово-тематичне наповнення та жанрові особливості контенту інформаційних випусків «Єдиних новин», акцентовано на способах популяризації української культури в новинах. Спостерігаємо певну фрагментарність у висвітленні культурної тематики, переважання в інформаційних випусках новин матеріалів про війну та суспільно-політичне життя. Наголошено на важливості не лише висвітлювати інформацію про певну подію в сфері культурно-мистецького життя, а й крізь призму матеріалів на культурну тематику акцентувати на ключових та актуальних суспільно-політичних проблемах, пропонувати шляхи їх вирішення, артикулювати та впроваджувати в медіадискурс проукраїнські наративи, інтерпретувати культурно-мистецькі події та явища, і тим самим створювати підґрунтя для якісного аналізу сучасних культурних та суспільно-політичних процесів в майбутньому. Основними жанрами, в яких представлено культурну тематику, є репортажні сюжети.

Ключові слова: культура, культурно-мистецька тематика, інформаційні випуски, «Єдині новини», інформаційна війна, ідентичність.

Постановка проблеми. Культура є невід’ємною частиною суспільно-політичного життя країни, чинником збереження традицій, утвердження принципів та цінностей сучасного покоління. Вона «створює контекст, в якому значно легше інтерпретувати і сприймати новини та події» [3]. Крізь призму культурних процесів можна переосмислити та в майбутньому декодувати ті події, в яких зараз живемо, і які є визначальними для збереження української ідентичності, утвердження генетичного коду. «У сучасному мистецтві в часи

постправди, фейків та інформаційної маніпуляції культура може бути інструментом, щоби привести свої думки до ладу; це можливість заземлитися – тобто твердо стояти на своєму й зрозуміти, із якого ґрунту ти ростеш; можливість асоціювати себе з певними цінностями» [3]. Медіа через матеріали про культуру впливають на естетичні смаки аудиторії, формують моральні та соціокультурні цінності, популяризують мистецьку індустрію, є інструментом інтеграції суспільства. Як слушно зауважує А. Моль, «вони фактично контролюють

всю нашу культуру, пропускаючи її через свої фільтри, виділяють окремі елементи з громадської маси культурних явищ і надають їм особливої ваги, підвищують цінність однієї ідеї, знецінюють іншу, поляризують таким чином майже все поле культури» [7, с. 20]. Особливої актуальності проблематика функціонування культурної тематики в площині медійного дискурсу набула після повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. Тривалий час ворог намагався нав'язати українцям комплекс меншовартості, а зловорожа пропагандистська машина активно інтегрувала в українську культурну парадигму російський культурний код, поширювала у світовий та український інформаційний простір російські нарративи, зокрема про відсутність в українців власної ідентичності. Саме експансія в український соціокультурний дискурс російської культури, яка століттями намагалась витіснити та нівелювати українську культурну спадщину, більше того – привласнити її собі, завжди була інструментом російської маніпулятивної пропаганди, яку ворог активно застосовує і досі. Ба більше, за словами ексміністра культури та стратегічних комунікацій М. Точицького, «українські культура і ідентичність – це феноменальна річ. І не лише територія, а, в першу чергу, наша ідентичність стала об'єктом агресії» [11]. Сьогодні культура є вагомим складником цілісності нації. Тріада «мова, нація, ідентичність» є фундаментальною формулою в контексті збереження України як єдиного державного організму та гарантування національної безпеки. Тому журналісти покликані розвінчувати міфи російської маніпулятивної пропаганди, повертати та включати в український та світовий дискурси проукраїнські нарративи. Відтак предметом нашого дослідження стали інформаційні випуски новин телевізійного марафону «Єдині новини», який з першого дня створення (24 лютого 2022 р.) став ефективним інструментом в інформаційній боротьбі проти російського агресора. Саме використання потенціалу новинних телевізійних програм є одним з шляхів популяризації української культури як на державному, так і на світовому рівнях. Натомість спостерігаємо недостатнє наповнення ефіру матеріалами на культурну тематику. Виклики, які постали перед українською культурою в контексті воєнних реалій, а також роль медій в утвердженні соціокультурного простору є предметом публічних обговорень на різних дискусійних панелях та конференціях, зокрема: «Українська ідентичність – ключ до національної безпеки» [12], «Культура як один

з інструментів нашої перемоги» [11], оскільки, як показує досвід, саме українська культура – одна з ключових мішеней ворога у цій війні [13].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Культурна журналістика в сучасному медіапросторі недостатньо висвітлена в науковому дискурсі. Окремі аспекти культурної проблематики медій досліджували В. Галацька, О. Гарматій, О. Іванова, Т. Іванюха, М. Кіца, В. Кобишева, О. Коркодим, Т. Кузнєцова, Т. Купрій, А. Литвиненко, Л. Мар'їна, К. Темчур, Т. Хоменко. Зокрема, синергію дискурсів культури та медій вивчала Т. Іванюха [5]. Т. Хоменко [15] описувала культурозберігаючі та культуротвірні функції медіа. Роль телебачення як важливого інструменту у передаванні культурних цінностей досліджувала Т. Купрій [9]. Особливості популяризації культури України у новинах українського телебачення описувала К. Темчур [14]. Про основні тенденції подання культурної тематики в українських медіа писали О. Гарматій та С. Кісіль [4]. М. Кіца [7] з'ясовувала місце культурної тематики в сучасній українській пресі. А. Литвиненко [10] дослідила роботу українських ютуб-каналів на культурно-мистецьку тематику під час повномасштабного вторгнення. Частково цю проблематику порушила у своєму дослідженні М. Нагорняк [13], яка серед порушень стандартів новинного мовлення у марафоні «Єдині новини» виокремлює слабку представленість культурно-мистецької тематики.

Постановка завдання. Мета наукової статті – проаналізувати особливості висвітлення культурної тематики в інформаційних випусках новин телевізійного марафону «Єдині новини», визначити змістово-тематичне наповнення, прагматично-комунікативний та жанровий потенціал матеріалів на культурну тематику.

Виклад основного матеріалу. Велику роль у формуванні духовної культури суспільства, збереженні національних цінностей та культурної спадщини відіграють медіа. В сучасних умовах медіа не лише задовольняють інформаційні потреби аудиторії, а й формують концептуальну картину світу особистості. Дослідники справедливо зауважують, що «інформуючи про події й процеси, що відбувається у культурномистецькій царині, медіа створюють поштовх для розвитку культури, стають своєрідним майданчиком для суспільного обговорення цієї проблематики, розвивають інтелектуальний простір, світоглядні орієнтації та культурні запити аудиторії; будучи основним інструментом розповсюдження повідомлення, що впливають на свідомість, умонастрої

членів суспільства, вони передають із покоління в покоління культурні цінності народу, його традиції, надбання, ідеї. Саме журналістика, завдяки розвитку інформаційних носіїв та каналів розповсюдження інформації, робить культуру доступною для найширших кіл населення» [4, с. 18].

Т. Хоменко у своїх дослідженнях виокремлює культурозберігаючі та культуротвірні функції медій, наголошуючи на їхньому комунікативному потенціалі та винятковій спроможності формувати високу духовну культуру суспільства, зокрема, за допомогою механізмів формування цілісної духовної картини світу, світоглядних позицій. За словами дослідниці, «сьогодні українські ЗМІ передовсім мають говорити про потребу збереження цілості культури в її історичному, духовному і мовному вияві. Це відкриває широке поле для роботи українських ЗМІ через долучення до культуротвірної (сьогочасної) функції культури функції культурозберігаючої (скерованої, власне, на активацію та актуалізацію минулого в теперішньому задля «прозріння майбутнього» через фіксацію у пам'яті поколінь). Тому звичайного новинного інформування, часто атракційного, сьогодні вже замало. І культурозберігаючі, і культуротвірні зусилля ЗМІ мають бути спрямовані не лише на ретрансляцію, але й на освіту, на вживлення знаків, символів і смислів національного культуротворення у цілісне уявлення і знання про Україну, її історію та культуру, на те, що «формує нас як націю... дає нам усвідомлення того, хто ми є, хто наш ворог, а хто – друг» [15, с. 55–56]. Йдеться про створення унікального духовного простору, в концептуальному полі якого відбувається обмін інформацією про культурні процеси, а також взаємодія медіа та аудиторії на рівні цінностей, які резонують з її запитам та потребами. Завдяки імплементації в інформаційний дискурс культурних концептів, медіа збагачують знання про інформаційну добу, наповнюють її новими знаннями та сенсами, які у комплексі є осердям формування нашої культурної ідентичності.

Культура та медіа є нерозривно пов'язані між собою, оскільки саме медіа є ефективним інструментом промоції культурного життя країни, його включення у суспільно-політичну площину. Тривалий час аудиторія в Україні була мало поінформована про культурне життя в Україні, інформація подавалась за залишковим принципом, потрапляючи на останні шпальти газет чи останній сюжет в новинних випусках. Журналісти полювали в основному за сенсаціями. В матеріалах домінували такі комунікативні маркери, як сміх, смерть,

сльози, скандал, страх, які були ключовими при відборі інформації, що відображала культурні процеси. «Події Євромайдану та АТО не лише реактивізували засадничу роль культури у формуванні й просуванні цінностей та ідентичностей, із яких формує себе сучасне суспільство, а й помітно увиразнили активну й відповідальну роль журналістів, культурних критиків та інтелектуалів загалом. Саме вони стали головними коментаторами й лідерами думок суспільства. Й не лише в Україні, а й на шпальтах світових медіа» [4, с. 20]. Проблема висвітлення культурної тематики українськими медіями набула нових соціокультурних сенсів зокрема й після повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну, адже це не лише війна за території, а передусім – війна цінностей, смислів та переконань, які російська маніпулятивна пропаганда намагається деформувати під впливом імперіалістичних постулатів. Одна з ключових тез російської пропаганди – це відсутність української культурної, історичної ідентичності. Війна актуалізувала дискусії про виняткову роль культури в збереженні української самобутності, її вплив на суспільство, країну, зрештою, її фундаментальне значення як одного з інструментів інформаційної війни, адже саме культура, українська ідентичність – це те за що і через що триває сьогодні кровопролитна війна. В цьому ключі актуальними є думки редакторки культурно-видавничого проекту «Читомо» О. Хмельовської: «ця війна точиться зокрема й проти української культурної ідентичності – Росія намагається її нівелювати, довести імперську тезу про те, що українці не мають ніякої самобутності, тому й не мають права на свою державу. Вони вилучають наші підручники з історії й української мови, переписують свої, забираючи з них згадки про Україну, розробляють методички, як правильно подавати пропаганду в окупованих школах чи як пояснювати «спецоперацію» в російських освітніх закладах, дресирують вчителів» [2]. Українська культура – це те, що ворог намагається знищити передусім, адже вона є індикатором нашої сутності, українського національного характеру. Тому роль медій в цьому контексті надважлива – «зафіксувати та зберегти ті культурні процеси та надбання, які вже є, і які створюються зараз» [2]. За словами головного редактора проекту «Лірум» О. Бондаренка, «культура під час війни має документувати процеси та швидко їх рефлексувати» [2]. Культурна менеджерка, співзасновниця і генеральна продюсерка громадської організації Open Opera Ukraine Г. Григоренко у інтерв'ю Суспільне. Культура

наголошує на безпекових викликах в сфері культури, інтеграцію цього питання в площину стратегічних комунікацій, важливості донесення через інформаційні та культурні продукти українського контексту війни та розуміння того, хто такі українці, і що таке національна ідентичність, відтак констатує: «культура – це те, що гуртує нас, те, що визначає нас як країну, як політичну націю» [8]. Теза про те, що війна точиться проти української національної ідентичності є наскрізною в контексті функціонування сучасного інформаційного простору, і її артикулюють як українські медіаексперти, культурні, політичні діячі, так і самі медійники. Зокрема, привертає увагу стаття на сайті «Детектор медіа» «Якщо наша культура не на часі, то за що ми тоді воюємо?» [1], в якій редакторки трьох культурологічних українських медіа розповідають про роботу в умовах війни та методи роботи з російською пропагандою, акцентують на ключовій ролі культури та важливості її підтримки під час війни. Зокрема, наголошують на актуальності матеріалів, які пояснюють передумови російської експансії, наслідки російської пропаганди та дають уявлення про українську культуру загалом. Суголосні тези звучали і під час дискусійної панелі «Українська ідентичність – ключ до національної безпеки» під час КМЕФ 2025 [12]. Зокрема, письменниця О. Забужко говорить про феномен української меншовартості, який досі побутує в українському соціумі, і який зводився як колоніальний інститут не одне покоління. Український культурний код, так звані європейські навички, які, за її словами, прошиті в українців десь із 16-го століття, від Магдебурзького права, це те, що «допоможе нам як спільноті вижити, забезпечитися перед можливими загрозами, зовнішніми та внутрішніми, і зрештою розцвісти на повну міру самореалізації» [12]. Міністерка культури Т. Бережна наголошує, що культура та освіта є ключем до ідентичності, а усвідомлення своєї історичної пам'яті, культурної цінності, загалом «свого» змушує нас боротися і не здаватися. Основними чинниками розвитку власної ідентичності як ключа до національної безпеки та засобу збереження української державності, на думку політикині, є: захист культурної спадщини, культурна дипломатія, меценатство, автономія освітніх та культурних інститутів [12]. Н. Кривда, очільниця Наглядової ради Українського культурного фонду, акцентує на важливості утвердження так званого гранд-нарративу, певної спільної ідеї, історії про нас самих, а також на наповненні українського інформаційного простору таким контентом, який

допоможе українцям усвідомити хто ми, яка в нас історія, хто наші герої, куди ми йдемо [12]. «Ми маємо навчити людей розпаковувати себе у світі, і цей світ. Національні цінності прекрасно конвертуються в корпоративні цінності і, навпаки, корпоративні цінності мають конвертуватися в національні. Культуру треба не просто мати, а плекати, вирощувати, інколи своєю кров'ю поливати. Якщо культура – рамка і простір, де народжуються, живуть, вирують сенси, то ми сьогодні в Європі задаємо цю рамку» [12]. Президент Києво-Могилянської академії С. Квіт зазначає, що «ідентичність починається з питання «Хто ми є?» Це цінності та чесноти. Чесноти – це частина нас. Тобто це наша реакція на зовнішні подразники – захищати Україну чи не захищати. Для нас держава цінна чи ні? Культура для нас цінна чи ні? Це наші вибори» [12]. Він також наголошує на важливості вивчення українства, українських реалій та загалом контексту війни. Про українську культуру як інструмент у боротьбі з агресором говорили під час дискусійної панелі «Культура як один з інструментів нашої перемоги» [11], що проходила в межах спільного проєкту LB.ua та «EFI Group» «Нова країна». За словами спікерів, українська культура та ідентичність – це феномен, частина великої європейської культури, про що потрібно чітко комунікувати. Важливою є промоція України за кордоном, «опредметненням цінностей, смислів, формуванням текстів, культурних подій тощо» [11], адже, як стверджує Н. Кривда, «війна йде у найвищому сенсі – за існування нас як нації, європейської нації, як культури» [11], і «культура має допомогти Україні в першу чергу виграти боротьбу за розум українців, постійно нагадувати, за що ми боремося», – вважає бізнесмен Ігор Ліскі [11].

Для реалізації нашого дослідницького задуму ми проаналізували контентне наповнення інформаційних випусків новин телевізійного марафону «Єдині новини», зокрема – особливості репрезентації культурної тематики в новинах: змістове наповнення, тематичні напрями, жанровий потенціал представленого контенту, способи популяризації української культури в новинах та прагматично-комунікативний потенціал медіатекстів. Незважаючи на те, що телевізійний марафон сьогодні є об'єктом суспільної критики, він був створений і залишається одним з ключових інструментів протистояння в інформаційній війні, однією з важливих ланок стратегічних комунікацій та державної інформаційної політики загалом, оскільки потреба об'єднатись за заговорити єдиним проукраїнським голосом була детермінована

воєнними викликами з метою посиленого захисту інформаційного кордону нашої держави. Відтак з огляду на важливість репрезентації культурної спадщини у сучасному соціокультурному просторі актуально з'ясувати, чи є релевантним до потреб і запитів аудиторії відображення культурної проблематики в медіадискурсі сучасного телебачення.

Ми вибірково проаналізували 30 коротких інформаційних випусків новин, що транслювались в ефірі телевізійного марафону «Єдині новини» упродовж вересня 2025 року. З них лише у 11 було представлено матеріали культурно-мистецької тематики. Ключовими темами є: кіно, театр, музика, фотографія, живопис, які об'єднує одна метатема – війна, оскільки сучасний культурний простір функціонує у воєнних реаліях, відтак зазнає постійного суспільно-політичного впливу. Більшість матеріалів є подієвими, оскільки мають чіткі інформаційні приводи та розповідають про культурні події в Україні. Найпопулярнішим жанром в контексті висвітлення інформації про культуру є репортажні сюжети, значно рідше – інформаційні повідомлення чи прямі увімкнення кореспондентів з місця подій. Вибір такого формату представлення культурно-мистецької проблематики обумовлюємо намаганням не лише повідомити про події, а й збагатити та наповнити контекст новими концептами, думками, прогнозами, рефлексіями, дати історичний екскурс. Назагал в контексті медіадискурсу «Єдиних новин» визначено такі тематичні напрями, які мають також ідейно-прагматичне підґрунтя: висвітлення актуальних культурно-мистецьких подій та явищ, їх інтерпретація як культурними діячами, представниками еліти, так і суспільством, роль культурних артефактів в загальній парадигмі культури, промоція культурних діячів і їх стилів, репрезентація через культуру актуальних суспільно-політичних тем і проблем та представлення способів їх вирішення, безбар'єрність, протидія маніпулятивній пропаганді, зокрема в контексті деколонізації, артикуляція проукраїнських національних метанаративів та символів, риторики україноцентризму, ключових національних концептів та символів, повернення в українську культурну спадщину вкрадених ворогом надбань української культури, публічність російських воєнних злочинів, поширення нових знань в культурній сфері, суспільна підтримка військових, ветеранів та їх сімей тощо. Така різноплановість ключових ідей, вважаємо, має безпосередній вплив на формування громадської думки, є ката-

лізатором об'єднання нації, не лише підвищує її обізнаність про культурні процеси, а й допомагає відстежити причинно-наслідкові зв'язки певних подій та явищ. Серед способів популяризації української культури в новинах виокремлюємо такі: інформування про досягнення в галузі кіно, мистецтва, науки; демонстрація національного як трендового, модного та престижного; посилення на авторитетне джерело, яке визнало або підтримало культурну спадщину, мистецький об'єкт, певну культурну акцію [14]. До прикладу в Акції для підтримки сімей українських полонених Run for Freedom (13.09.2025 року) брав участь американський історик та письменник Тімоті Снайдер, який є одним із ініціаторів забігу та амбасадором UNITED24. Мета акції – привернути увагу та нагадати світу про проблему утримання в полоні українських військових та цивільних, підтримати родини полонених. Різні акції та ініціативи на підтримку українських військових, полонених, ветеранів війни стали традиційними в Україні, і участь в них відомих медійних персон, лідерів громадської допомагає об'єднати та згуртувати суспільство, привертає увагу міжнародної спільноти до цих проблем.

Одним з ефективних прийомів мовленнєвого впливу на аудиторію є використання образних засобів, зокрема епітетів, та прикметників найвищого ступеня порівняння, якими медійники вдало послуговуються для реалізації своїх комунікативних намірів. Застосування в медіатекстах відповідних лексем надають їм позитивних конотацій, підвищують значення та роль описуваного. До прикладу: один з найбільш знаних фотодокументалістів, унікальні здібності, найкращі дебютні фільми.

Назагал у проаналізованих випусках представлено матеріали з культурно-мистецької проблематики на такі теми: 249-а річниця заснування м. Дніпро, вшанування жертв комуністичного режиму (1944–1951 рр.), прем'єра міжнародного мистецького проєкту «Музика чуттів», присвячена питанню інклюзивності, Новий рік за юдейським літочисленням, захід «Біжу за мову», лабораторний живопис, родинне свято для військовослужбовців та ветеранів у Києві, акція для звільнення полонених Run for Freedom, показ дебютних фільмів молодих українських режисерів, особливості знімання українського кіно в умовах війни («Лютий привіт»), відкриття виставки «І побачив я» фотодокументаліста О. Гляделова, прем'єра вистави режисера А. Жолдака «Дім» на сцені театру ім. Лесі Українки. Більшість матері-

алів не лише розповідають про подію, а й крізь призму контексту висвітлюють певну проблему. До прикладу, у матеріалі про прем'єру міжнародного мистецького проєкту «Музика чутиів» (22.09.2025 року), який об'єднав музикантів з України, Польщі та Німеччини, йдеться про подолання як фізичних, так і внутрішніх бар'єрів, а також можливість через музику говорити про доступність та підтримку. Основний посил матеріалу – «сила мистецтва здатна стирати кордони та робити світ більш інклюзивним». У матеріалі наголошено, що проєкт створювався з метою, щоб передати багатство емоцій людей з особливими потребами, та наголосити на важливості масштабування подібних ініціатив, адже ідея безбар'єрності сьогодні важлива як серед цивільного населення, так і серед військових. Про забіг «Біжу за мову», який організував рух «Єдині» та який вже втретє відбувався у Києві, представлено сюжет 3.09.2025 року. Головне гасло заходу – «ми голос тих, хто в полоні», оскільки ворог забрав право в українських військовополонених говорити українською мовою. Матеріал привертає увагу до важливості переходити на українську, усвідомити її цінність. Стратегічні наративи «Мова=свобода», «Мова – це щит», «Мова – основний атрибут нації» є лейтмотивом матеріалу, оскільки дозволяє акумулювати державні ідеї та просувати їх у маси, впливати на формування громадської думки. Зважаючи на створення Росією екзистенційної загрози, проукраїнська комунікація крізь призму артикуляції національної ідеї та інтересів сьогодні є пріоритетною. На важливості підтримки військових з боку суспільства акцентовано у матеріалі «Родинне свято» (15.09.2025 року), в якому висвітлено захід для військовослужбовців та ветеранів війни. Це ще один приклад контенту залучення. Для того, щоб підтримати військових, було організовано захід з різними атракціями, зокрема: арт-терапія просто неба у супроводі симфонічного оркестру, каністерапія (використання спеціально навчених собак для покращення фізичного, психоемоційного стану людини).

У матеріалі «Лабораторний живопис» (21.09.2025 року) йдеться про унікальні здібності завідувачки лабораторії у Львові, яка малює бактеріями. Використовуючи різні небезпечні бактерії, вона створює незвичні та специфічні картини. Цей матеріал допомагає просувати в український культурний простір незвичайні вміння українців, і тим самим збагачувати його мистецький потенціал. У одному з випусків за 13.09.2025 року було два сюжети культурної тематики, приурочені до

Дня українського кіно, який відбувся напередодні 12 вересня. Перший матеріал інформаційного спрямування, оскільки в ньому через пряме увімкнення повідомляють про демонстрацію в Києві найкращих дебютних фільмів молодих українських режисерів, які цього року подали на показ 55 заявок. Ідея заходу – підтримати молодих кінематографістів та популяризувати українське кіно. Інший матеріал – «Лютий привіт» розповідає про знімання однойменного фільму про бойову медицину, за кохання якої змагаються двоє братів. В онові кіно – реальні історії військовослужбовців. У матеріалі представлено бінарний контекст: з одного боку розповідають про особливості знімання кіно на прикладі стрічки «Лютий привіт», з іншого – про виклики, з якими стикаються українські кінематографісти під час війни, акцентують на важливості знімання українських фільмів в сучасних реаліях. Зокрема, артикульовано тезу, що кіно є поза політикою, однак воно формує політику, а також репрезентовано наратив «кіно – наш щит і меч». Велике значення в контексті збагачення української культурної спадщини, документуванні ключових історичних моментів новітньої історії України має матеріал, який розповідає про початок виставки в Українському Домі одного з найбільш знаних фотодокументалістів Олександра Гяделова (5.09.2025 року) під назвою «І побачив я», на якій презентовано понад 300 фото сучасної історії України. Цю виставку нарекли неформальним підручником з історії України. Крізь призму світлин, на яких задокументовано ключові етапи суспільно-політичного життя України, зокрема воєнні події, висвітлено проблеми сучасного суспільства. Інший матеріал інформаційного спрямування ознайомлює глядачів з прем'єрою вистави «Дім» режисера Андрія Жолдака, яку епатажний митець представив на сцені театру ім. Лесі Українки після майже 20-річної павзи. В центрі сюжету – історія поколінь однієї родини, які пройшли безліч випробувань, одне з яких – війна. Подібні матеріали є прикладом того, як культура допомагає контекстуалізувати поточні події та процеси, адже «контент про мистецтво й культуру є інвестицією у майбутнє. Можливо, тут і тепер не всі потребують багато такого контенту, але за якийсь час ми захочемо пригадати ті культурні процеси, які мали місце під час війни, бо це може в майбутньому допомогти краще проаналізувати події, які проживаємо» [13, с. 80].

Актуальною в українському інфопросторі є тема збереження пам'яті про відомих українських культурних діячів – як історичних персон,

так і наших сучасників, зокрема й тих, яких переслідувала радянська влада. Так, в межах «Єдиних новин» «Сніданок з 1+1» 13.09.2025 року представив нарисовий відеосюжет про композитора Станіслава Людкевича, який був під забороною радянської влади, ще один матеріал – інформаційного спрямування – про концерт пам'яті українського естрадного композитора і співака Миколи Мозгового. В межах свого ефірного слоту телеканал «Рада» представив матеріал «Спадок Мар'яна Гаденка» (15.09.2025 року), присвячений 70-тиріччю від дня народження та світлої пам'яті поета, композитора, народного артиста України Мар'яна Гаденка, який, як йдеться в матеріалі, започаткував фестивалі «Доля» та «Соловейко України», був наставником для багатьох юних виконавців, і навчав молодь любити пісню та Україну. Надзвичайно актуальний та важливий посил містить інтерв'ю в межах розмовної студії з режисеркою Дарією Онищенко (ICTV, 10.09.2025 року), присвячене виходу у прокат біографічного художнього фільму про українського художника-авангардиста Казимира Малевича, культурну спадщину якого Росія намагалась привласнити собі. Йдеться про повернення своїх митців в культурний простір України. Інтерв'юювана наголошує, що зараз імперіалізм той самий, з яким ми боролись тоді, і цей фільм важливий передусім для європейського глядача, оскільки сьогодні продовжується війна з тоталітарною системою, яка роками намагалась знищити нас як народ, як націю, і продовжує це робити зараз. Відтак пояснення контексту цієї війни є важливим для розуміння українських реалій. Примітно, що матеріали на культурно-мистецьку тематику включені в медіадискурс «Єдиних новин», однак, вважаємо за необхідність розширювати представленість культурно-мистецької проблематики саме в інформаційних випусках новин, які є більш затребуваними і охоплюють ширшу аудиторію, оскільки сучасний глядач в швидкому темпі життя все частіше прагне економити свій час, тому надає перевагу коротким інформаційним форматам.

Висновки. Значення культури зростає в часи суспільно-політичних криз та викликів. Потреба в самоідентифікації посилила суспільний інтерес до культури, яка є одним з ключових чинників збереження української ідентичності, допома-

гає контекстуалізувати поточні події та процеси, створює підґрунтя для їх ґрунтовного аналізу в майбутньому. Досліджено, що основними тематичними напрямками в контексті висвітлення культурної проблематики в інформаційних випусках новин телевізійного марафону «Єдині новини» є: інформування про актуальні культурно-мистецькі події та явища, їх інтерпретація як культурними діячами, так і суспільством, роль культурних артефактів в загальній парадигмі культури, промоція культурних діячів і їх стилів, репрезентація через призму культури актуальних суспільно-політичних тем і проблем та представлення способів їх вирішення, безбар'єрність, протидія маніпулятивній пропаганді, зокрема в контексті деколонізації, артикуляція проукраїнських національних метанаративів та символів, риторики україноцентризму, ключових національних концептів та символів, повернення в українську культурну спадщину вкрадених ворогом надбань української культури, публічність російських воєнних злочинів, поширення нових знань в культурній сфері, суспільна підтримка військових, ветеранів, їхніх родин тощо. В окремих матеріалах культурна проблематика перетинається із соціальною. Найпопулярнішим жанром в контексті висвітлення культурно-мистецької тематики є репортажний сюжет. Серед способів популяризації української культури в новинах виокремлюємо, передусім: інформування про здобутки українських культурних діячів в культурній сфері, відновлення історичної пам'яті, демонстрація національного як трендового та популярного, залучення лідерів думок в медіакультурний контекст.

Оскільки саме культура є однією з мішеней ворога у цій війні, тема є актуальною та перспективною для подальших досліджень як у площині дискурсу інформаційного марафону, так і в контексті популяризації культурно-мистецького контенту в інформаційному просторі загалом. Актуально розширити об'єкт дослідження і досліджувати окреслену проблематику не лише в межах інформаційних випусків, а й авторських проєктів, інтерв'ю, розмовних студій, які пропонують ширший контекст. Також актуально дослідити вплив матеріалів культурно-мистецької тематики на цінності та переконання аудиторії, формування громадської думки.

Список літератури:

1. Білоусенко О. «Якщо наша культура не на часі, то за що ми тоді воюємо?» Як медіа про культуру працюють в умовах війни та борються проти російської пропаганди. *Детектор медіа*. 2022. URL: <https://detector.media/community/article/198599/2022-04-25-yakshcho-nasha-kultura-ne-na-chasi-to-za->

shcho-my-todi-voyuiemo-yak-media-pro-kulturu-pratsyuyut-v-umovakh-viyny-ta-boryutsya-proty-rosiyskoi-propagandy/.

2. Бліндюк М. Як працюють українські культурні медіа під час війни. *Суспільне. Культура*. 2022. URL: <https://suspilne.media/245223-ak-pracuut-ukrainski-kulturni-media-pid-cas-vijni/>.

3. Бліндюк М. Завдання вижити: яким має бути культурний контент у медіа. *Читомо*. 2019. URL: <https://chytomo.com/kultura-v-media-iak-iz-neiu-pratsiuvaty/>

4. Гарматій О., Кісіль С. Тема культури в українських ЗМІ: основні тенденції подання. *Вісник національного університету «Львівська політехніка». Серія Журналістські науки*. 2018. № 896. С. 18–25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpjn_2018_896_5.

5. Іванюха Т. Дискурси медіа та культури: основні аспекти взаємодії у діахронічному вимірі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 36 (75). № 1. 2025. Частина 2. С. 146–150.

6. Іванюха Т., Пирогова К. Культурологічна телепрограма як інформаційно-комунікаційний засіб репрезентації парадигм культури в регіональному медіапросторі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 32 (71). № 5. Ч. 2. 2021. С. 165–169.

7. Кіца М. Культурна тематика у фокусі сучасних українських газет (на прикладі газет «День», «ВЗ», «УМ», «ЛГ»). *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2020. № 3 (43). С. 19–23.

8. Котубей-Геруцька О. «Культура – це те, що гуртує нас, визначає як політичну націю». Інтерв'ю з Галиною Григоренко. *Суспільне. Культура*. 2024. URL: <https://suspilne.media/culture/860227-kultura-ce-te-so-gurtue-nas-viznacaе-ak-politichnu-naciu-intervu-z-galinou-grigorenko/>.

9. Купрій Т. Взаємозв'язок телебачення, культури і суспільства: культурологічний аналіз зарубіжного дискурсу. *Культурологічний альманах*. Вип. 2. 2023. С. 256–262. URL: <file:///C:/Users/dell-pc1/Downloads/35.pdf>.

10. Литвиненко А. Українські Youtube-канали на культурно-мистецьку тематику під час повномасштабного вторгнення Росії до України. *Образ*. Випуск 2(42). 2023. С. 25–37.

11. Мерещук В. Культура як один з інструментів нашої перемоги (репортаж з «Нової країни»). *LB.ua*. 2024. URL: https://lb.ua/culture/2024/10/15/639923_kultura_yak_z_instrumentiv.html.

12. Мірошнікова А. Мова, культура, ідентичність: формула національної безпеки. *Освіторія*. 2025. URL: <https://osvitoria.media/experience/mova-kultura-identychnist-formula-natsionalnoyi-bezpeky/>.

13. Нагорняк М. До питання про порушення стандартів новинного мовлення у телемаратоні «Єдині новини». *Наукові записки Інституту журналістики*. 2024. Т. 1 (84). С. 72–82.

14. Темчур К. Популяризація культури України у новинах українського телебачення. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Соціальні комунікації*. Вип. 14. 2018. С. 81–86. URL: <file:///C:/Users/dell-pc1/Downloads/14985%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-29497-3-10-20201208.pdf>.

15. Хоменко Т. Культурозберігаючі та культуротвірні функції ЗМІ. *Актуальні проблеми сучасного журналістикознавства*: збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2021 рік (секція «Журналістики») / упоряд. Андрій Яценко. Львів: Простір-М, 2022. С. 54–56.

Pavlyk M. T. REPRESENTATION OF CULTURAL AND ARTISTIC THEMES IN THE NEWS BROADCASTS OF THE “UNITED NEWS” TELEVISION MARATHON

This article examines how cultural and artistic themes are represented in the news broadcasts of the “United News” television marathon, which plays a crucial role in countering russian manipulative propaganda. The significance of this study arises from the ongoing integration of national culture into the global sociocultural landscape, the importance of shaping Ukraine’s positive image in the global perception, and the need for consistent and high-quality coverage of cultural issues in the media. The full-scale invasion has infused cultural discourse with new sociocultural meanings, amplifying Ukrainians’ interest in their language, history, and culture, as well as strengthening national self-awareness among a large segment of society. This current war is not only a struggle for territory but fundamentally a battle over values and meanings, focused on defending and preserving national identity. One of the main tenets of russian manipulative propaganda is the narrative that denies the existence of a distinct Ukrainian cultural and historical identity. In contrast, the modern information landscape increasingly supports the notion that national security cannot exist without a strong identity, with education and culture serving as its foundational pillars. Thus, culture is not only viewed as an effective tool in the information war but also as a crucial factor contributing to Ukraine’s ultimate victory.

The article analyzes the thematic and structural characteristics of cultural content within the “United News” broadcasts, with a particular focus on the mechanisms employed to promote Ukrainian culture in

the news. The study reveals a certain fragmentation in the coverage of cultural topics and notes that materials related to the war and socio-political events dominate the broadcasts. It emphasizes the importance of going beyond simply reporting on cultural and artistic events; these topics should also be used as a lens to address critical socio-political issues, propose solutions, disseminate pro-Ukrainian narratives, and interpret cultural events and phenomena. This approach can create a foundation for future analyses of cultural processes. The dominant format for presenting cultural themes is the news report.

Key words: *culture, cultural and artistic themes, news broadcasts, “United News,” information war, identity.*

Дата надходження статті: 25.11.2025

Дата прийняття статті: 22.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025